

Niektoré z častejšie používaných eponým v dermatohistopatológii Some of the Most Frequently Used Eponyms in Dermatohistopathology

Adamicová, K.¹, Fetisovová, Ž.²

¹Ústav patologickej anatómie, Jesseniova lekárska fakulta v Martine, Univerzita Komenského v Bratislave a Univerzitná nemocnica Martin

²Dermatovenerologická klinika, Jesseniova lekárska fakulta v Martine, Univerzita Komenského v Bratislave a Univerzitná nemocnica Martin

korešpondencia: adamicova@jfm.uniba.sk

Súhrn

Eponymá sú pomenovania na označenie nejakého javu alebo predmetu, ktorý súvisí so skutočnou alebo legendárnou osobou. Využíva sa tu meno osoby, ktorá určitý jav objavila, alebo opísala ako prvá.

Ku kultúre lekárskeho stavu prináleží aspoň parciálne poznať objaviteľov významných míľnikov v medicíne. Osobností, ktoré sa zaslúžili o bádanie v oblasti ars medica, je veľa. Pri súčasnom všeobecnom a koordinovanom strácaní pamäti na veci minulé a minimalizovaní významu skutočných osobností poznania a vedy sa stáva, že v odbornej literatúre miznú zaužívané a známe, historicky akceptované mená. Tradičné názvy sa nahrádzajú novými, niekedy komplikovanými pojmami, ktoré nemusia byť jednoznačne zrozumiteľné lekárskej obci. Vzniká terminologický chaos, pri ktorom autori prác uvádzajú mnohé synonymá v úsilí vysvetliť, o ktorom ochorení vlastne hovoria.

V nasledujúcom texte sa autori pokúsili pripomenúť niektorých uznávaných autorov a ich diagnostický prínos do medicíny, najmä v oblasti dermatohistopatológie.

Kľúčové slová: dermatológia, patologická anatómia, eponymá

Abstract

Eponyms are terms for denomination of a phenomenon or an object which is connected with a real or legendary person. The names which are made use of belong to the persons who discovered or described a certain phenomenon as the first ones.

What pertains to the culture of the medical doctors' status is to know at least partially discoverers of important milestones in medicine. There are many personalities who deserve merit for explorations in the ars medica area.

In view of the contemporary general and coordinated loss of our memories for the past things and minimalising the significance of the real personalities in the area of science and knowledge, the following phenomenon happens – in the special literature there disappear deep-rooted and well-known, historically accepted names. Traditional names are substituted by new, sometimes complicated terms which needn't be unambiguously understandable to the medical community. There arises a terminological chaos in which the authors of medical papers give numerous synonyms with the effort to explain which disease they are actually referring to.

In the following text its authors tried to remind us of some recognised authors and their diagnostic contribution to the medicine, especially in the field of dermatohistopathology.

Key words: dermatology, pathological anatomy, eponym

Termíny motivované menom objaviteľa sú v medicíne veľmi časté. Eponymá sú pomenovania na označenie nejakého javu alebo predmetu, ktorý súvisí so skutočnou alebo legendárnou osobou. Využíva sa tu teda meno osoby, ktorá určitý jav objavila alebo opísala ako prvá, resp. podstatne prispela k jeho rozšíreniu. Slovenský terminológ Ivan Masár nazýva takéto typy novším názvom – dedikačné termíny [1].

Ku kultúre lekárskeho stavu prináleží aspoň parciálne poznať objaviteľov významných míľnikov v medicíne. Osobností, ktoré sa zaslúžili o bádanie v oblasti ars medica, je veľa. Niektoré sú také významné, že na ich počesť sa používali a používajú názvy diagnóz, syndrémov, symptómov či vyšetrovacie postupy a pod. Pri súčasnom

všeobecnom a koordinovanom strácaní pamäti na veci minulé a minimalizovaní významu skutočných osobností poznania a vedy sa stáva, že v odbornej literatúre miznú zaužívané a známe, historicky akceptované mená. Tradičné názvy sa nahrádzajú novými, niekedy komplikovanými pojmami, ktoré nemusia byť jednoznačne zrozumiteľné lekárskej obci. Vzniká terminologický chaos, pri ktorom autori prác uvádzajú mnohé synonymá v úsilí vysvetliť, o ktorom ochorení vlastne hovoria.

Jednou z klinických disciplín, v ktorej sa ešte konzervuje väčšina tradičných pomenovaní ochorení, je dermatovenerológia. V nasledujúcom texte sa pokúsime pripomenúť niektorých uznávaných autorov a ich diagnostický prínos do medicíny najmä v oblasti dermatohistopatológie [1 – 6].

Abrikosov, Alexej Ivanovič – ruský patológ (1875–1955). **Abrikosovov myoblastóm** je pomaly rastúci nádor pozostávajúci z buniek charakteristického granulárneho vzhľadu cytoplazmy. Histogeneticky ide najskôr o nádor pochádzajúci z nervových pošiev. Častým miestom výskytu je jazyk, gingíva a koža.

Albright, Fuller – americký endokrinológ (1900–1969), je známy ako klinický výskumník kalciového metabolizmu a porúch kostného systému. Podľa jeho mena je pomenovaný **Albrightov syndróm I**: na X-chromozóm viazaná dominantná porucha, prítomná v detstve, prejavujúca sa osifikáciou kože a podkožia. Veľa pacientov má zníženú odpoveď na paratyroidný hormón (PTH) s hypokalcémiou, hyperfosfatémiou a eleváciou PTH („*pseudo hypoparathyroidizmus*“). Niektorí jednotlivci majú normálne sérové hodnoty kalcia a fosforu, bez hormonálnej rezistencie („*pseudo hypoparathyroidizmus*“). Albrightovo meno sa vyskytuje spolu s ďalšími autormi v ďalších deviatich syndrómoch.

Andrews, George Clinton – americký dermatológ (1891–1978). **Andrewsov pustulárny bakterid**: pyoderma palmoplantárnej lokalizácie, v klinickej aj histologickej diferenciálnej diagnostike problémovo rozlíšiteľná od pustulárnej psoriázy dlaní a stupají.

Arndt, Georg – nemecký dermatológ (1874–1929). **Arndtov–Gottronov skleromyxedém**: zriedkavé ochorenie s proliferáciou fibroblastov a excesívnou prítomnosťou kyslých mukopolysacharidov v koži.

Auspitz, Henrich – rakúsky dermatológ (1835–1886). **Auspitzov fenomén**: diagnostický pri aktívnej forme psoriázy. Pri metodickom škrabaní ložiska vznikne bodkovité krvácanie. Histologická podstata spočíva v zúžení suprapapilárnej časti epidermy, kde po zoškrabnutí parakeratotické lamely „presvitajú“ dilatované a skrútené kapiláry v zakončeniach papil dermy.

Bärfverstedt, Bo Erik – švédsky dermatológ (1905–1990). **Bärfverstedtova lymfadenosis benigna cutis**: ektopická tvorba polyklonálneho lymfófolikulárneho tkaniva, v súčasnosti zaradená do obrazu boreliózy.

Barré, Jean Alexandre – francúzsky neurológ (1880–1967). **Barrého–Massonov syndróm**: benigný nádor, ktorý pozostáva z cievnych priestorov a glomusových buniek. Často prítomný ako bolestivý uzol pod nechtom.

Bazex, André – francúzsky dermatológ (1911–1988). **Bazexov syndróm**: je spájaný s malígnymi ochoreniami dýchacieho a tráviaceho systému s olupovaním kože na bruškách prstov a nechtoých valov, v nose a ušniciach.

Bednář, Blahoslav – československý patológ (1916–1989). **Bednářov nádor**: pigmentový *dermatofibrosarcoma protuberans*, opísaný ako storiformný neurofibróm v roku 1957. Vyskytuje sa v koži.

Behcet, Hulushi – turecký dermatológ (1889–1948). **Behcetov syndróm**: charakterizovaný rekurentnou aftóznou stomatitídou, genitálnymi vredmi a postihnutím očí (relapsy iridocyklitídy, uveitídy, retikulárne vaskulárne zmeny, atrofia optiky). Syndróm zahŕňa ešte pustulácie v mieste venepunkcie, artropatiu a niekedy meningomyelitídu.

Birbeck, Michael – britský vedec (1925–2005). **Birbeckove granuly**: cytoplazmatické granuly detegované pomocou ELMI, nachádzajú sa v Langerhansových bunkách kože a majú tvar tenisovej rakety.

Blaschko, Alfred – nemecký venerológ, leproológ a vedec (1858–1922). **Blaschkove línie**: systém línií na povrchu ľudského tela, ktoré zodpovedajú vývinovému rastovému vzoru kože. V týchto líniách sa prejavujú niektoré lézie, napr. lineárny epidermálny névus alebo *incontinentia pigmenti*.

Bowen, John Templeton – americký dermatológ (1857–1940). **Bowenova choroba**: karcinóm kože vyvíjajúci sa najskôr v závislosti od solárnej expozície u starších ľudí. Medzi ďalšie opísané príčiny môže patriť expozícia arzénu, imunosupresia a vírusová infekcia.

Breslow, Alexander – americký patológ (1928–1980). **Hĺbka invázie podľa Breslawa**: hodnotí hrúbku malígneho melanómu v milimetroch, meranú okulárnym mikrometrom. Koreluje s päťročným prežívaním pacienta.

Brocq, Anne-Jean Louis – francúzsky dermatológ (1856–1928). **Brockova choroba I**: ide o lokalizovanú ohraničenú plochu zhrubnutej kože s lichenifikáciou, zapríčinenou sčervenaním a škrabaním. **Brockova choroba II**: chronická forma *pityriasis lichenoides*, charakterizovaná ložiskami malých hnedých tuhých papúl s typickou „oblátkovou“ šupinou.

Burkitt, Denis – britský chirurg (1911–1993). **Burkittov lymfóm**: malígne ochorenie lymforetikulárneho systému zapríčinené Epsteinovým–Barrovej vírusom.

Buschke, Abraham – nemecký dermatológ, rodom Poliak (1868–1943). **Buschkeho choroba**. Idiopatické ochorenie charakterizované jamkovitými uzlami podkožia, najmä na zadnej strane a na bočných stranách krku. Často spôsobené predchádzajúcim febrilným ochorením zapríčineným streptokokovou infekciou. Histologicky je typický skleredém v derme. **Buschkeho-Lowensteinov tumor** je veľká pseudoepiteliomatózna lézia v genitoanálnej oblasti zapríčinená HPV infekciou so sexuálnym prenosom. Niektorí súčasní autori ho pokladajú za formu verukózneho karcinómu „*low grade dignity*“.

Celsus, Aulus Cornelius – rímsky lekár (25 pred K.–50 po K.). **Celsove štyri základné znaky zápalu**: calor, tumor, rubor, dolor. V 19. storočí sa k nim doplnil Virchow piaty znak „*functio laesa*“.

Civatte, Achille – francúzsky dermatológ (1877–1956). **Civatteho telieska**: eozinofilné degenerované keratinocyty pri niektorých chronických lichenoidných dermatózach.

Clark, Wallace jr. – americký dermatopatológ (1924–1997). **Clarková hladina**: systém udáva hĺbku invázie malígneho melanómu a inváziu do dermy a podkožného tuku. Zistené hodnoty sa využívajú na prognózu prežitia. **Clarkov névus** je melanocytová lézia charakterizovaná architektonickou nepravidlosťou a rôznym stupňom jadrovej atypickosti melanocytov.

Darier, Jean Ferdinand – francúzsky dermatológ, narodený v Maďarsku (1856–1938). **Darierova choroba** je autozómovo-dominantná porucha keratinizácie, objavujúca

sa v prvej alebo druhej dekáde života. Základným prejavom sú rôzne veľké papuly ružovohnedej farby s drsným povrchom. Postihnuté sú najmä seboroické časti kože. Niekedy sa bodkovité keratózy nachádzajú na dlaniach a stupajach. Hlavným histologickým obrazom sú prejavy dyskeratózy, tzv. „*corps ronds*“.

Degos, Robert – francúzsky dermatológ (1904–1987). **Degosov akantóm**: benigný nádor epidermálneho pôvodu. Ide o pomaly rastúci, 1 – 2 cm veľký ružovočervený útvar s ostrými hranicami, zvyčajne na dolných končatinách. Typickým histologickým nálezom sú veľké svetlé rohovatejúce bunky s veľkým obsahom glykogénu.

Dempsey, sestra Mary Joseph – americká katolícka rádová sestra (1856–1939). „*Sister Joseph Nodule*“ je tuhý umbilikálny uzol. Ide o metastázu nádoru žalúdka alebo ovária, hrubého čreva a zriedka iných orgánov. Prognóza *quo vitam* je zlá.

Dercum, Francis Xavier – americký neurológ (1856–1931). **Dercumova choroba**: mnohopočetné bolesti-vé symetrické lipómy, ktoré sú častejšie diagnostikované u obéznych žien v štvrtjej až šiestej dekáde života.

Devergie, Marie Guillaume Alphonse – francúzsky dermatológ (1798–1879). **Devergieho choroba**: papulovskvamózne ochorenie prejavujúce sa oranžovo-červenými ložiskami na rukách a hrudníku. Chronicko-zápalové pityriaziformné olupujúce sa ochorenie, dnes známe ako „*pityriasis rubra pilaris*“.

Duhring, Louis Adolphus – americký dermatológ (1845–1913). **Dermatitis herpetiformis Duhring**: zápalové ložiská so skupinkami červených papúl alebo vezikúl, exkoriácií alebo šupín, často hemoragických. Histologicky charakterizované subepiteliálnymi pluzgiermi a degeneratívnymi zmenami epidermových buniek s prítomnosťou eozinofilov.

Ehlers, Edvard – dánsky dermatológ (1863–1937). **Ehlersov-Danlosov syndrom**: skupina geneticky determinovaných ochorení spojivového tkaniva charakterizovaných fragilitou kože a krvných ciev, extrémnou pohyblivosťou kĺbov a hyper extenzibilnou kožou.

Fegeler, Ferdinand – nemecký dermatológ (1920). **Fegelerov syndróm**: získaný *nevus flammeus* po traume. Diferenciálno-diagnosticky je dôležité odlíšiť jednostranný syndróm névoidnej teleangiektázie a eruptívne pavúčikovité névy.

Fitzpatrick, Thomas Bernard – americký dermatológ (1920–2003). **Fitzpatricková klasifikácia kožných typov**, založená na fototype a reakcii na slnečné žiarenia: typ I – veľmi bledý alebo pehavý, typ II – bledý až olivový, typ III – hnedý, typ IV – tmavohnedý, typ V – čierny.

Fontana, Arturo – taliansky dermatológ (1873–1950). **Striebriaca impregnácia podľa Fontanu a Massona**. Pomocou tejto impregnácie sa znázorňuje melanín na čierne. **Fontanovo farbenie** na dôkaz *Treponema pallidum*.

Fordyce, John Addison – americký dermatológ (1858–1925). **Fordyceho angiokeratóm**: malé tmavočervené alebo červené papuly na skróte alebo vulve u starších ľudí, spôsobené dilatovanými krvnými cievami. **Fordyceho**

škrvny sú mnohopočetné žlté papulky na perách alebo na bukálnej sliznici. Histologicky ide o ektopické sebaceózne žliazky. Lézie môžu byť prítomné aj na *labia minora*, na *glans penis* a na vnútornom povrchu predkožky.

Fournier, Jean Alfred – francúzsky dermatológ (1832–1914). **Fournierova gangréna** je rýchlo a progresívne sa vyvíjajúca flegmóna genitálu a anorektálnej oblasti. Histologicky je diagnostikovaná nekróza tuku, fascitída a myozitída. Klinicky má pacient prejavy toxického šoku.

Fox, George Henry – americký dermatológ (1846–1937). **Foxova-Fordyceho choroba**: ide o chronické ochorenie ložísk kože, sprevádzane svrbením. Vyskytuje sa najmä u mladých žien v axilách.

Giemsa, Gustav – nemecký bakteriológ (1867–1948). **Giemsovo farbenie** sa používa na identifikáciu granúl v cytoplazme mastocytov (fialové) na dôkaz myeloidných granúl (červené) a na dôkaz leišmanií (červené).

Gomori, George – maďarský histochemik (1904–1957), pôsobil v USA. **Gomoriho striebrenie** sa využíva v histológii na dôkaz retikulínových fibril.

Gottron, Henrich Adolf – nemecký dermatológ (1890–1974). **Gottronove papulky** sú ploché erytematózne až fialové papulky vyvíjajúce sa na koži nad etenzormi v oblasti lakt'a a na koži interfalangálnych kĺbov u pacientov s dermatomyozitídou.

Grover, Ralph Wier – americký dermatológ (1920–2008). **Groverova choroba**: akútne erupcie, ktoré svrbia, sú sivoružové. Papulovezikuly sú často na hrudníku u mužov v strednom a staršom veku. Histologicky je typická akantolýza epidermy.

Hailey, Hugh Edward – americký dermatológ (1909–1963), brat Wiliama Howarda **Haileyho** (1898–1967). **Haileyho-Haileyho choroba** je autozómovo dominantná choroba, prejavujúca sa návratnými vezikopustulami, eróziami s krustami, často lokalizovanými na krku, v axilách a v slabínach. Histologicky sa nachádza najmä dyskeratóza a akantolýza.

Hallopeau, Francois Henri – francúzsky dermatológ (1842–1919). **Hallopeauova akrodermatitída** je zriedkavé ochorenie, charakteristické výskytom sterilných pustúl na koncoch prstov s pomalým šírením sa proximálne. Pokladá sa za akropustulárnu formu psoriázy.

Hodgkin, Thomas – britský lekár (1798–1866). **Hodgkinova choroba** je forma malígneho lymfómu s histologicky typickými elementmi, ktoré sa nazývajú Reedovej – Sternbergovými bunkami. Vyskytuje sa v štyroch charakteristických histologických formách.

Hutchinson, sir Jonathan – britský chirurg a patológ (1828–1913). **Hutchinsonova choroba** je výskyt névoidných lézií s malými cievami v hornej derme. Častejšie sa vyskytuje u mladých žien na dolných končatinách v podobe sčervenanych až fialových bodkovitých zoskupeniach v lineárnom alebo hadovitom usporiadaní.

Ito, Minor – japonský dermatológ (1884–1982). **Itova hypomelanóza**: neurokutánný syndróm, niekedy sa vyskytujúci autozómovo dominantne. Hypomelanóza

sa objavuje v paralelných pruhoch pozdĺž Blaschkových línií. Abnormity v rámci syndrómu sa vyskytujú aj v CNS, v očiach a na vnútorných orgánoch. **Itov névus** je ohraničená tmavohnedá až čierna alebo prerušovaná sivá pigmentácia spôsobená prítomnosťou dermálnych melanocytov, distribuovaných nad laterálnym supraklavikulárnym a laterálnym brachiálnym nervom.

Jadassohn, Josef – nemecký dermatológ (1863–1936), pôsobil vo Švajčiarsku, zakladateľ dermatoimunológie. Medzi 12 ochoreniami a syndrómami pomenovanými podľa neho sa v dermatohistopatológii používa najmä **Jadassohnov nevus sebaceus**, čo je ohraničená hamartomatózna lézia pozostávajúca najmä zo sebaceózných žliaz, prejavujúcich sa ako oranžovo-žlté sfarbené ložiská na hlave a krku novorodencov alebo detí. V neskoršom veku sa z lézií môžu vyvinúť bazaliómy.

Kamino, Hideko – americký patológ, pôsobí v súčasnosti. **Kaminove telieska** sú cytologickým kritériom Spitzovej névu. Vzhľadom ide o červené globulky, ktoré pripomínajú koloidné telieska a niekedy splyývajú do väčších útvarov. Nachádzajú sa v bazálnej oblasti epidermy alebo na vrcholoch dermy. **Kaminov névus** je modrým névom, charakterizovaným početnými dendritickými melanocytami v podobe solitárnej jednotky v dermoepidermovej junkcii.

Kaposi, Moritz – maďarský dermatológ (1837–1902), žil v Rakúsku. **Kaposiho sarkóm** je najznámejšie z ochorení pomenovaných podľa uvedeného autora. Multifokálny nádor cievneho a lymfatického endotelu sa najčastejšie vyskytuje v kožných cievach. V patogenéze sa uvažuje o zavinení ľudským typom Herpes vírus 8. Podľa Kaposiho opisu sa tento nádor vyskytuje prevažne na dolných končatinách starších mužov, s prevalenciou postihnutia židov z východnej Európy. Endemický výskyt je zaznamenaný v Zaire, Ugande a v Rwande. Iný výskyt sa dáva do súvislosti s imunodeprivovanými pacientmi s HIV-infekciou.

Kogoj, Franjo – chorvátsky dermatológ (1894–1983). **Kogojove spogiformné pustuly** sú multilokálne mikro-pseudo-pustuly v hornej epiderme. Charakteristicky sa vyskytujú pri psoriáze.

Kyrle, Josef – rakúsky dermatológ (1880–1926). **Kyrleho choroba** je zriedkavá chronická porucha kože neznámeho pôvodu, s výskytom mnohopočetných keratotických papúl, najskôr v súvislosti s *diabetes mellitus* a renálnymi chorobami.

Langerhans, Paul – nemecký patológ (1847–1888). **Langerhansove bunky** sú epidermové dendritické bunky, charakterizované raketovými cytoplazmatickými granulami, nazývanými tiež Birbeckove granuly. Sú vizualizované EL MI technikou. Obsahujú lobulárne jadro a majú funkciu buniek prezentujúcich antigén. Zmnožené sú pri kontaktnej hypersenzitívite. **Histiocytóza Langerhansových buniek** je reaktívne ochorenie neznámej príčiny, pred rokmi zaradené medzi tzv. „*histiocytosis X*“, charakterizované infiltráciou buniek s fenotypom Langerhansových buniek v koži, ale aj v pečeni, kostnej pulpe a v iných orgánoch.

Langhans, Theodor – nemecký anatóm a patológ

(1839–1915). **Langhansove bunky** sú mnohoadrové bunky s jadrami zoskupenými na periférii cytoplazmy v podobe „podkovičky“ – semicirkulárne, alebo do tvaru „venčeka“, teda cirkulárne.

Ledderhose, Georg – nemecký chirurg (1855–1925). **Ledderhosov syndróm**: plantárna fibromatóza neznámej etiológie, charakterizovaná lokálnou proliferáciou abnormálneho fibrózneho väziva na plantárnej fascii, spôsobujúca bolestivé zhrubnutie postihnutej fascie.

Lewandowsky, Felix – nemecký dermatológ (1879–1921). **Lewandowského rosaceaformný tuber-kulid**: nepravá, na tuberkulózný granulóm podobná erupcia, často sa vyskytujúca na tvári.

Lipschutz, Benjamin – rakúsky dermatológ (1878–1931). **Lipschutzove telieska** sa nachádzajú vo vakuolizovaných bunkách infikovaných vírusom *Herpes simplex*. Okrem epitelu sa môžu nachádzať aj v jadrách fibroblastov a endoteliách kapilár.

Leyll, Alan – škótsky dermatológ (1917–2007). **Leyllov syndróm**: vážne ochorenie charakterizované nekrotickým postihnutím celej hrúbky epidermy, ktorá sa odľučuje od dermy v rozsiahlych plochách. Často vzniká ako reakcia na niektoré lieky.

Madelung, Otto Wilhelm – nemecký chirurg (1846–1929). **Madelungov syndróm**: porucha hromadenia lipidov s nás-ľedkom narastania veľkých depozitov tuku okolo hlavy a krku, niekedy na hornej časti hrudníka, postihujúca mužov v strednom veku s alkoholovou anamnézou.

Malherbae, Albert – francúzsky chirurg (1845–1915). **Malherbeov benígny kalcifikujúci epitelión** je benígny nádor pozostávajúci z buniek pripomínajúcich bunky vlasového matrixu, prejavujúci sa ako solitárny tuhý uzol na hlave, krku a horných končatinách u detí. Histologicky sú prítomné tzv. „tieňové“ bunky.

Malpighi, Marcello – taliansky anatóm a histológ (1628–1694). **Stratum Malpighi**: časť kože, pozostávajúca z bazálnych buniek, spinocelulárnej vrstvy a granulárnej vrstvy epidermy.

Masson, Claude L. Pierre – Francúz pôsobiaci v Kanade (1880–1959). **Massonovo trichrómové farbenie** používané na rozlíšenie medzi kolagénom a hladkou svalovinou. **Massonov tumor** pozostáva z tenkostenných krvných ciev s protrúziou papilárnych štruktúr s fibrínovým jadrom a s endotelovou výstelkou.

Merkel, Friedrich Sigmund – nemecký anatóm a patológ (1845–1919). **Merkelove bunky** sú senzorické bunky lokalizované v bazálnej vrstve epidermy. **Merkel cell carcinoma** je agresívny kožný nádor vychádzajúci z Merkelových buniek.

Mibelli, Vittorio – taliansky dermatológ (1860–1910). **Mibelliho angiokeratóm**: autozómovo dominantné ochorenie s malými tmavočervenými papulami na chrbtoch rúk a nôh u mladých ľudí medzi 10.–15. rokom života. Biopťicky sa nachádzajú ektázie dermálnych krvných ciev s hyperkeratózou a akantózou epidermis nad léziou. **Mibelliho prokeratóza** je autozómovo dominantná

porucha keratinizácie s typickou kornoidnou lamelou v bioptickom obraze.

Miescher, Quido – taliansky dermatológ (1877–1961), pracujúci vo Švajčiarsku. Zo šiestich syndrémov s jeho menom vyberáme ochorenie **Miescherov trichofolikulóm**, benígnu hamartóm vlasového folikula, vyskytujúci sa ako malý solitárny nádor na tvári alebo v kapiláciu dospelých pacientov.

Munro, William John – austrálsky dermatológ (1863–1908). **Munroov mikroabsces**: akumulácia pykno-tických jadier neutrofilov v parakeratotických ložiskách *stratum corneum* pri psoriáze.

Nakagawa, K. – súčasný japonský lekár. **Nakagawov angióm** je zriedkavý typ cievneho nádoru s erupciou v detskom veku, histologicky charakterizovaný lobulárnou proliferáciou oválnych buniek v okolí malých kapilár podobných lúmenov.

O'Brien, John Patrick Edward – austrálsky dermatológ (1914–2002). **O'Brienov aktinický granulóm** je anulárna lézia na koži exponovanej na slnku s obrovskou bunkovou reakciou a solárnou elastózou. Uvažuje sa o možnom variante *granuloma annulare*.

Odland, George – súčasný americký dermatológ. **Odlandove telieska**: membránou ohraničené orgány v bunkách hornej *stratum spinosum* a *stratum granulosum*, obsahujúce lipidy. Rozptýlené sú aj v intercelulárnom priestore.

Ofuji, Shigeo – súčasný japonský dermatológ. **Ofujiho choroba I** je idiopatické ochorenie prevažne japonskej populácie dospelých s folikulárnymi papulami až pustulami s mohutným eozinofilným infiltrátom, postihujúcim najskôr seboroické miesta. **Ofujiho choroba II** je papuloerytematózne ochorenie neznámej príčiny.

Ota, Masao T. – japonský dermatológ (1885–1945). **Otaov névus**: modro-hnedá pigmentácia, histologicky pozostáva z dermálnych melanocytov. Postihuje tvár, najmä mihalnice, čelo, lica, skalp, uši, skléry a spojovku.

Paget, sir James B. T. – britský anatóm, patológ a chirurg (1814–1899). Z jedenástich ochorení pomenovaných podľa neho sa najčastejšie diagnostikuje **Pagetovo ochorenie bradavky** ako ohraničené erytematózne ložiská na bradavke a/alebo areole, zväčša u žien s intraduktálnym karcinómom prsníka. Histologicky typickým elementom sú Pagetove bunky, teda veľké okrúhle bunky s veľkým jadrom a bohatou cytoplazmou bez intercelulárnych mostíkov.

Pautrier, Lucien-Marie – francúzsky dermatológ (1876–1959). **Pautrierove mikroabscesy** sú intraepidermálne nahromadenia atypických lymfocytov v epiderme pri *mycosis fungoides*.

Pinkus, Herman Karl Beno – nemecký dermatológ, pôsobiaci v USA (1905–1985). **Pinkusov epitelóm**: pedunkulový, fibroepitelový nádor zvyčajne na bruchu alebo v slabínach. Pokladá sa za formu bazocelulárneho karcinómu. **Pinkusov tumor** je ekkrinný poróm najmä na dlaniach a stupajach.

Queyrat, Paul G. – francúzsky dermatológ (1856–1933).

Queyratova erythroplasia: lézia podobná Bowenovej chorobe na *glans penis*, zväčša u neobrezaných mužov.

Reed, Dorothy M. – americká patologicke (1874–1964). **Reedovej bunky**, resp. Reedovej-Sternbergovej bunky, sú CD30-pozitívne bunky s dvojlaločným jadrom, pripomínajúcim „sovie oči“. Sú charakteristické pre Hodgkinov lymfóm.

Ritter, von Rittershain, Gottfried – rakúsky pediater (1820–1883). **Ritterova choroba** je ochorením malých detí, charakterizovaným exfoliáciou kože pripomínajúcou popáleniny. Patogenéza spočíva v exfoliatívnom toxíne produkovanom *Staphylococcus aureus*.

Schamberg, Jay Frank – americký dermatológ (1870–1934). **Schambergova choroba** je typom pigmentovej purpury s nepravidelnými hnedými makulami a „paprike a koreniu“ sa podobajúcimi škvrnami, často sa vyskytujúca na dolných končatinách u mužov.

Spitz, Sophie – americká patologicke (1910–1956). **Spitzovej névus**: ide o variant komponovaného névu vyskytujúceho sa v detstve. Histologicky napodobňuje malígnu melanóm s prítomnosťou Kaminových teliesok.

Sutton, Richard Lightburn, senior – americký dermatológ (1878–1952). **Suttonov halo névus**: melanocytový névus lemovaný depigmentovaným lemom.

Touton, Karl – nemecký histopatológ (1858–1934). **Toutonove obrovské bunky** sú xantómové bunky s množstvom jadrami usporiadané cirkulárne s centrálnym okrskom cytoplazmy bez penovitého vzhľadu. Vyskytuje sa pri juvenilnom xantogranulóme.

Tzanck, Arnault – ruský dermatológ pôsobiaci vo Francúzsku (1886–1954). **Tzanckove bunky** sú akantolytické epitelové bunky, prítomné pri akantolytických pľuzgierových ochoreniach, ako je *pemphigus vulgaris* či choroba Hailey–Hailey.

Virchow, Rudolf Ludwig Karl – nemecký patológ (1821–1902). **Virchowove bunky** sú makrofágy s penovitou cytoplazmou, ktoré možno pozorovať v početných kožných biopsiách u pacientov s lepromatóznymi leprózami.

Von Kossa, Julius – rakúsko-uhorský patológ (19.–20. storočie). **Kossov histologický dôkaz vápnika**, ktorý sa farbí na čierne, bol publikovaný v roku 1901.

Von Zumbusch, Leo Ritter – rakúsky dermatológ (1874–1940), pracoval v Nemecku. **Zumbuschova generalizovaná pustulárna psoriáza**: je charakterizovaná prudkou horúčkou, artralgiami, nepokojom a generalizovaným výsypom splývajúcich pustúl.

Týchto takmer 80 mien je zatiaľ pevnou súčasťou medicínskeho názvoslovia. Česť venovať svoje meno výsledku vlastnej práce a jeho prijatie vedeckou obcou je v takýchto prípadoch odmenou za celoživotný pravdivý záujem o vykonávané povolanie. S ohľadom na čas života uvádzaných autorov, osobitne tých súčasných, pôsobiach v 20. a 21. storočí, je nádej, že ďalším kreatívnym objavom v „*terra incognita medicinae*“ budú mať možnosť ponúknuť svoje mená aj naši vedci – zatiaľ však, z ekonomických dôvodov, iba v zahraničí.

Literárúra

1. Bujalková M.: Eponyms in Medical Terminology. Bratislava Med J 1999;100(5):271-272.
2. Bujalková M.: O budúcnosti eponým v medicíne. Kultúra slova, 43, 2009;43(4):193-199.
3. Whitworth JA.: Should eponyms be abandoned? Brit Med J 2007;335:7617:425
4. Medical eponyms: https://en.wikipedia.org/wiki/Medical_eponyms
5. Alphabetical listing of eponyms: <http://www.who.name.dit.com/eponyms/>
6. Eponyms: <http://www.doctors.lounge.com/stud.lounge/down.dirty/eponyms.htm>